

αιώνας

αιώνας, ο, ουσ. [<αρχ. αἰών], ο αιώνας· απροσδιόριστο χρονικό διάστημα που το θεωρούμε πολύ μεγάλο: «έχει έναν αιώνα να περάσει απ' αυτό το μπαράκι». (Λαϊκό τραγούδι: *σωστός αιώνας φαίνεται σε μένα κάθε ώρα· έχω να λάβω γράμμα σου σαράντα μέρες τώρα*)·

- ζει σε άλλον αιώνα, δεν έχει αντιληφθεί, δεν παρακολουθεί τις εξελίξεις που έχουν συντελεστεί ή που συντελούνται: «μένει σ' ένα καλυβάκι μακριά στην εξοχή και δεν πήρε χαμπάρι πόσο μπροστά έχει πάει ο κόσμος, γιατί ζει σε άλλον αιώνα»·

- η μάστιγα του αιώνα, το έιτζ: «η μάστιγα του αιώνα θερίζει στη μαύρη ήπειρο»·

- κάνω έναν αιώνα, καθυστερώ πάρα πολύ, αργοπορώ υπερβολικά: «έκανες έναν αιώνα, μέχρι να 'ρθεις»·

- μου φάνηκε ολόκληρος αιώνας ή μου φάνηκε σωστός αιώνας, μικρή χρονική περίοδος που, λόγω της αγωνίας ή της αδημονίας που με κατείχε ή λόγω της σοβαρότητας κάποιας κατάστασης που υπάρχει, μου φάνηκε πολύ μεγάλη, ατελείωτη. (Λαϊκό τραγούδι: *σωστός αιώνας φαίνεται σε μένα κάθε ώρα, έχω να λάβω γράμμα σου σαράντα μέρες τώρα*)·

- ούτε στον αιώνα τον άπαντα, κατηγορηματική άρνηση, ποτέ: «αφού δάνεισες λεφτά σ' αυτόν τον μπαταξή, δε θα τα πάρεις πίσω ούτε στον αιώνα τον άπαντα»·

- ούτε στους αιώνες των αιώνων, βλ. φρ. ούτε στον αιώνα τον άπαντα·

- στον αιώνα τον άπαντα, **α.** στη αιωνιότητα και κατ' επέκταση για πάντα: «θα σε θυμάμαι στον αιώνα τον άπαντα για το καλό που μου 'χεις κάνει». **β.** λέγεται επίσης και ως κατηγορηματική άρνηση, ποτέ: «εγώ να σε βοηθήσω; Στον αιώνα τον άπαντα», δηλ. ποτέ δε θα σε βοηθήσω·

- στον αιώνα του αιώνος ή στους αιώνες των αιώνων, **α.** για πάντα, παντοτινά: «θα σ' αγαπώ στους αιώνες των αιώνων». **β.** λέγεται επίσης και ως κατηγορηματική άρνηση, ποτέ: «εγώ να σου δώσω λεφτά; Στον αιώνα του αιώνος», δηλ. ποτέ δε θα σου δώσω λεφτά. Φράση από την εκκλησιαστική υμνολογία, με την οποία καταλήγουν πολλοί ύμνοι: *νῦν καί ἀεί καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν(!)*·

- ... του αιώνα, δηλώνει υπερβολικά μεγάλη ποσότητα ή ένταση: «έφαγε το φαγητό του αιώνα || έφαγε το ξύλο του αιώνα || έγινε ο σαματάς του αιώνα»·